

RBI - వియత్నాం సెంట్రల్ బ్యాంక్ MOU (మే 2026)

ముఖ్యాంశాలు (Key Facts):

- **సంతకం చేసిన సంస్థలు:** రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా (RBI) మరియు స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ వియత్నాం (SBV).
- **సంతకం చేసిన తేదీ:** మే 5, 2026 (కేంద్ర మంత్రివర్గం ఆమోదంతో, మే 29న అధికారిక ప్రకటన విడుదలైనది).
- **సంతకం చేసిన అధికారులు:** RBI డిప్యూటీ గవర్నర్ మరియు SBV డిప్యూటీ గవర్నర్.

ప్రధాన ఉద్దేశం (OBJECTIVE & SCOPE)

- **డిజిటల్ చెల్లింపులు & ఫైనాన్షియల్ ఇన్నోవేషన్:** రెండు దేశాల మధ్య ఆర్థిక ఆవిష్కరణలు మరియు డిజిటల్ చెల్లింపుల రంగంలో ద్వైపాక్షిక సహకారాన్ని బలోపేతం చేయడం.
- **క్రాస్-బోర్డర్ పేమెంట్ లింకేజ్ (Cross-Border Payments):** భారత్, వియత్నాం దేశాల మధ్య క్రాస్-బోర్డర్ (అంతర్జాతీయ) QR కోడ్-ఆధారిత మర్చంట్ చెల్లింపుల అనుసంధానాన్ని (Payment System Connectivity) అభివృద్ధి చేయడం.
- **సమాచార మార్పిడి:** డిజిటల్ చెల్లింపులలో వస్తున్న కొత్త మార్కెట్ ట్రెండ్స్, బెస్ట్ ప్రాక్టీసెస్, నిబంధనలు (Regulatory Frameworks) మరియు సాంకేతికతలపై పరస్పరం సమాచారాన్ని పంచుకోవడం.

పరీక్షల దృక్పథంలో ప్రాముఖ్యత (EXAM-ORIENTED SIGNIFICANCE)

1. అంతర్జాతీయ చెల్లింపుల సరళీకరణ (EFFICIENCY IN CROSS-BORDER TRANSACTIONS):

ఈ ఒప్పందం ద్వారా రెండు దేశాల మధ్య జరిగే నగదు లావాదేవీలు **రియల్-టైమ్ (Real-time)** లో, పారదర్శకంగా (లావాదేవీ ఛార్జీలను ముందే చూపేలా) మరియు తక్కువ ఖర్చుతో పూర్తవుతాయి. Fast Payment Systems, మెసేజింగ్ సిస్టమ్స్ మరియు కార్డ్ స్వీచ్ల మధ్య సమన్వయం కుదురుతుంది.

2. ఆర్థిక రంగానికి మేలు (FINTECH & TRADE BOOST):

- అంతర్జాతీయ డిజిటల్ చెల్లింపుల వ్యవస్థలో భారతదేశాన్ని ఒక ప్రధాన **ఫిన్టెక్ హబ్గా (Fintech Hub)** నిలబెట్టడానికి ఇది దోహదపడుతుంది.
- రెండు దేశాల మధ్య **వ్యాపారం (Trade)** మరియు **పర్యాటకం (Tourism)** గణనీయంగా వృద్ధి చెందుతాయి. దీనివల్ల భారతీయ వ్యాపారాలకు ఎగుమతి అవకాశాలు మెరుగవుతాయి.

పరీక్షలలో అడిగే అవకాశం ఉన్న ప్రశ్నల సరళి (Sample Questions for Practice):

1. మే 2026 లో QR కోడ్ ఆధారిత అంతర్జాతీయ చెల్లింపుల అనుసంధానం కోసం RBI ఏ దేశ కేంద్ర బ్యాంకుతో MoU కుదుర్చుకుంది? (జవాబు: వియత్నాం - State Bank of Vietnam)
2. భారత్-వియత్నాం ఆర్థిక ఒప్పందం యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశం ఏమిటి? (జవాబు: ఫైనాన్షియల్ ఇన్నోవేషన్ మరియు క్రాస్-బోర్డర్ QR కోడ్ మర్చంట్ పేమెంట్స్ బలోపేతం చేయడం)

అన్ క్లెయిమ్డ్ ఆస్తుల కోసం కామన్ ల్యాండింగ్ పోర్టల్ (మే 2026)

ముఖ్యాంశాలు (Key Facts):

- **ప్రారంభించిన విభాగం:** డిపాజిట్‌మెంట్ ఆఫ్ ఘైనాన్షియల్ సర్వీసెస్ (DFS), ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ, భారత ప్రభుత్వం.
- **ప్రారంభించిన తేదీ:** మే 29, 2026.
- **ప్రారంభించిన అధికారి:** DFS కార్యదర్శి, శ్రీ ఎం. నాగరాజు (M. Nagaraju).
- **సహకారం:** ఈ పోర్టల్‌ను PSB అలయన్స్ (PSB Alliance) భాగస్వామ్యంతో అభివృద్ధి చేశారు.
- **అధికారిక వెబ్‌సైట్:** https://www.unclaimedassetsportal.in

ప్రధాన ఉద్దేశం & పరిధి (OBJECTIVE & SCOPE)

- **ఏకీకృత ప్లాట్‌ఫారమ్ (Unified Platform):** దేశంలోని ఆర్థిక వ్యవస్థ అంతటా క్లెయిమ్ చేయకుండా పడి ఉన్న (Unclaimed) ఆర్థిక ఆస్తులను పౌరులు ఒకే చోట సులభంగా వెతుక్కునేందుకు (Search & Trace) వీలు కల్పించడం.
- **పరిధిలోకి వచ్చే ఆస్తులు:**
  1. అన్‌క్లెయిమ్డ్ బ్యాంక్ డిపాజిట్లు (Unclaimed Bank Deposits)
  2. ఇన్సూరెన్స్ క్లెయిమ్లు (Insurance Claims)
  3. షేర్లు మరియు డివిడెండ్లు (Shares & Dividends)
  4. మ్యూచువల్ ఫండ్స్ (Mutual Funds)

అనుబంధ ప్రచారం / క్యాంపెయిన్ (ASSOCIATED CAMPAIGN)

- ఈ పోర్టల్ ప్రారంభం అనేది DFS నిర్వహిస్తున్న "आपकी पूँजी, आपका अधिकार" (Your Money, Your Right - మీ మూలధనం, మీ హక్కు) అనే దేశవ్యాప్త ప్రచారంలో ఒక భాగం.
- **లక్ష్యం:** ఆర్థిక రంగ నియంత్రణ సంస్థలు (Regulators), బ్యాంకులు మరియు ఇతర భాగస్వాములతో కలిసి అన్‌క్లెయిమ్డ్ ఆస్తులపై ప్రజల్లో అవగాహన పెంచడం మరియు వాటిని అసలు యజమానులకు చేర్చడం (Restitution).

పరీక్షల దృక్పథంలో ప్రాముఖ్యత (EXAM-ORIENTED SIGNIFICANCE)

1. ఆర్థిక చేర్చడం & పారదర్శకత (FINANCIAL INCLUSION & TRANSPARENCY):

పౌరులు తమకు తెలియకుండా లేదా మర్చిపోయి వివిధ ఆర్థిక సంస్థల్లో వదిలేసిన సొమ్మును సులభంగా వెలికితీసేందుకు ఇది ఉపయోగపడుతుంది. ఇది ఆర్థిక వ్యవస్థపై ప్రజలకు నమ్మకాన్ని (Trust) పెంచుతుంది.

2. వికసిత భారత్ 2047 (VIKSIT BHARAT 2047):

ఆర్థిక సాధికారత మరియు పారదర్శకతను పెంచడం ద్వారా ఈ పోర్టల్ భారత ప్రభుత్వ 'వికసిత భారత్ 2047' విజన్‌కు ఊతాన్ని ఇస్తుంది.

పరీక్షలలో అడిగే అవకాశం ఉన్న ప్రశ్నల సరళి (Sample Questions for Practice):

1. మే 2026 లో ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ అన్‌క్లెయిమ్డ్ బ్యాంక్ డిపాజిట్లు, ఇన్సూరెన్స్ మరియు షేర్ల గుర్తింపు కోసం ప్రారంభించిన ఏకీకృత పోర్టల్ పేరు ఏమిటి? (జవాబు: Common Landing Portal for Unclaimed Financial Assets / www.unclaimedassetsportal.in)

2. "आपकी पँजी, आपका अधिकार" (Your Money, Your Right) క్యాంపెయిన్ ఏ కేంద్ర మంత్రిత్వ శాఖకు చెందింది? (జవాబు: ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ - Ministry of Finance)
3. ఇటీవల వార్షికోత్సవం నిలిచిన 'కామన్ ల్యాండ్రింగ్ పోర్టల్'ను DFS ఎవరి సహకారంతో అభివృద్ధి చేసింది? (జవాబు: PSB Alliance)

ప్రపంచ పొగాకు వ్యతిరేక దినోత్సవం 2026 - కొత్త చొరవలు

ముఖ్యాంశాలు (Key Facts):

- **సందర్భం:** ప్రపంచ పొగాకు వ్యతిరేక దినోత్సవం (World No Tobacco Day - WNTD) 2026.
- **ప్రారంభించిన కేంద్ర మంత్రిత్వ శాఖ:** ఆరోగ్య మరియు కుటుంబ సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ (MoHFW).
- **ప్రారంభించిన అధికారి:** కేంద్ర ఆరోగ్య శాఖ కార్యదర్శి, శ్రీమతి పుణ్య సలీల శ్రీవాస్తవ (Punya Salila Srivastava).
- **కార్యక్రమం జరిగిన వేదిక:** కర్తవ్య భవన్, న్యూఢిల్లీ (మే 29, 2026).

1. TOFEI డిజిటల్ అప్లికేషన్ (పైలట్ ప్రాజెక్ట్)

- **పూర్తి పేరు:** టొబాకో-ఫ్రీ ఎడ్యుకేషనల్ ఇన్స్టిట్యూషన్స్ (Tobacco-Free Educational Institutions) యాప్.
- **నోడల్ ప్రోగ్రామ్:** ఇది 'నేషనల్ టొబాకో కంట్రోల్ ప్రోగ్రామ్' (NTCP) కింద ప్రారంభించబడింది.
- **ప్రధాన లక్ష్యం:** దేశంలోని పాఠశాలలు మరియు కళాశాలల్లో పొగాకు రహిత నిబంధనల అమలును డిజిటల్ గా పర్యవేక్షించడం.
- **యాప్ యొక్క ముఖ్య విధులు:**
  - విద్యార్థులు స్వయంగా నిబంధనల అమలుపై నివేదికలు (Self-assessment) సమర్పించడం.
  - విద్యార్థుల చుట్టూ 100 గజాల (100 yards) పరిధిలో పొగాకు ఉత్పత్తుల విక్రయాల నిషేధాన్ని పర్యవేక్షించడం.
  - క్యాంపస్ లో పొగాకు నియంత్రణ సైనేజ్ (బోర్డులు) ఏర్పాటును తనిఖీ చేయడం.
- **పైలట్ రాష్ట్రాలు:** మొదటి దశలో ఈ అప్లికేషన్ ను 3 రాష్ట్రాలలో ప్రయోగాత్మకంగా అమలు చేస్తున్నారు:

1. రాజస్థాన్ (Rajasthan)
2. మేఘాలయ (Meghalaya)
3. మహారాష్ట్ర (Maharashtra)

2. పొగాకు ఉత్పత్తుల శాంపిల్ కలెక్షన్ కోసం SOP విడుదల

- **SOP (Standard Operating Procedure):** పొగాకు ఉత్పత్తుల నమూనాల (Samples) సేకరణ కోసం ప్రామాణిక కార్యాచరణ విధానాన్ని మంత్రిత్వ శాఖ విడుదల చేసింది.
- **ఉద్దేశం:** పొగాకు నియంత్రణ చట్టాల అమలును కఠినతరం చేయడం, నాణ్యత హామీ (Quality Assurance) మరియు శాస్త్రీయ పరీక్షల నమ్మకత్వాన్ని పెంచడం.
- **విధానం:** నమూనాల సేకరణ, నిల్వ (Storage), రవాణా (Transportation) మరియు డాక్యుమెంటేషన్ లను దేశవ్యాప్తంగా ఒకే ప్రమాణంలో నిర్వహించడం.

3. ప్రపంచ పొగాకు వ్యతిరేక దినోత్సవం 2026 థీమ్ (THEME)

- **WHO థీమ్:** "Unmasking the Appeal - Countering Nicotine and Tobacco Addiction" (అకర్షణను బట్టబయలు చేయడం - నికోటిన్ మరియు పొగాకు వ్యసనాన్ని అడ్డుకోవడం).

- **లక్ష్యం:** యువతను ఆకర్షించేందుకు పొగాకు పరిశ్రమలు ఉపయోగించే ఆకర్షణీయమైన ఫ్లేవర్లు, ప్యాకేజింగ్ మరియు సోషల్ మీడియా ప్రకటనల వ్యూహాలను తిప్పికొట్టడం.

పరీక్షల దృక్పథంలో అదనపు సమాచారం (VALUE ADDITION)

- **ఆరోగ్య ప్రభావం:** భారతదేశంలో సంభవిస్తున్న మరణాలు మరియు వైకల్యాలకు ప్రధాన కారణాలైన క్యాన్సర్లు, గుండె జబ్బులు, స్ట్రోక్ మరియు శ్వాసకోశ వ్యాధులు (NCDs - Non-Communicable Diseases) రావడానికి పొగాకు వాడకం ఒక ముఖ్య కారణం.
- **నెట్ వర్క్:** దేశవ్యాప్తంగా జిల్లా ఆసుపత్రులు, వైద్య/దంత కళాశాలలు మరియు ఆయుష్ (AYUSH) సంస్థలలో 2,000 కంటే ఎక్కువ పొగాకు విరమణ కేంద్రాలు (Tobacco Cessation Centres) ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి.

పరీక్షలలో అడిగే అవకాశం ఉన్న ప్రశ్నల సరళి (Sample Questions for Practice):

1. ఇటీవల కేంద్ర ఆరోగ్య మంత్రిత్వ శాఖ ప్రారంభించిన ToFEI అప్లికేషన్ యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం ఏమిటి? (జవాబు: విద్యాసంస్థల్లో పొగాకు రహిత నిబంధనల అమలు మరియు పర్యవేక్షణను డిజిటలైజ్ చేయడం)
2. ToFEI (Tobacco-Free Educational Institutions) యాప్ ను పైలట్ ప్రాజెక్ట్ కింద ఏ మూడు రాష్ట్రాల్లో ప్రారంభించారు? (జవాబు: రాజస్థాన్, మేఘాలయ మరియు మహారాష్ట్ర)
3. చట్టం ప్రకారం విద్యాసంస్థల చుట్టూ ఎంత పరిధిలో పొగాకు ఉత్పత్తుల అమ్మకం నిషిద్ధం? (జవాబు: 100 గజాలు - 100 yards)
4. ప్రపంచ పొగాకు వ్యతిరేక దినోత్సవం 2026 యొక్క థీమ్ ఏమిటి? (జవాబు: Unmasking the Appeal - Countering Nicotine and Tobacco Addiction)

ఐఐఎంసీ (IIMC) 'ఏఐ అకాడమీ' ప్రారంభం (మే 2026)

ముఖ్యాంశాలు (Key Facts):

- **ప్రారంభించిన సంస్థ:** ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మాస్ కమ్యూనికేషన్ (IIMC), న్యూఢిల్లీ.
- **అకాడమీ పేరు:** ఏఐ అకాడమీ ఫర్ మీడియా అండ్ ఎంటర్టైన్మెంట్ (AIME Academy).
- **ప్రారంభించిన వారు:** శ్రీ చంచల్ కుమార్ (కార్యదర్శి, సమాచార & ప్రసార మంత్రిత్వ శాఖ).
- **హాజరైన ప్రముఖులు:** డాక్టర్ ప్రగ్యా పలివాల్ గౌర్ (IIMC వైస్ ఛాన్సలర్), డాక్టర్ మనీష్ గుప్తా (సీనియర్ డైరెక్టర్, గూగుల్ డీప్ మైండ్ ఇండియా).
- **వేదిక:** ఐఐఎంసీ (IIMC) క్యాంపస్, న్యూఢిల్లీ (మే 29, 2026).

ప్రధాన ఉద్దేశం & ఐదు స్తంభాల శ్రేణి (OBJECTIVE & PILLARS)

- **లక్ష్యం:** సాంప్రదాయ మీడియా శిక్షణ నుండి భవిష్యత్ సాంకేతికత వైపు అడుగులు వేయడం. భారతీయ మీడియా మరియు వినోద రంగంలో ఏఐ (AI) ఆధారిత విద్య, పరిశోధన మరియు సామర్థ్య పెంపొందింపును బలోపేతం చేయడం.
- **AIME అకాడమీ శ్రేణి (5 Pillars):**
  1. సామర్థ్య పెంపొందింపు (Capacity Building)
  2. పరిశోధన (Research)
  3. ఆవిష్కరణలు & ఇంక్యబేషన్ (Innovation & Incubation)
  4. బాధ్యతాయుతమైన ఏఐ విధాన అభివృద్ధి (Responsible AI Policy Development)
  5. వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యం (Strategic Collaboration)

- **ప్రాముఖ్యత:** భారతదేశానికి సరిపోయే ప్రాంతీయ భాషా ఏదీ మాడ్యూలను అభివృద్ధి చేయడం మరియు బహుభాషా కమ్యూనికేషన్, పబ్లిక్ సర్వీస్ బ్రాడ్కాస్టింగ్, గ్రామీణ ప్రేక్షకుల అవసరాలను ప్రపంచ ఏదీ వేదికలపై ప్రతిబింబించడం.

ఏఐ స్కిల్స్ ట్రైనింగ్ ప్రోగ్రామ్ (AI SKILLS TRAINING PROGRAMME)

ఈ అకాడమీ ప్రారంభోత్సవంతో పాటు 10 వారాల హైబ్రిడ్ ఏఐ స్కిల్స్ ట్రైనింగ్ ప్రోగ్రామ్ విజయవంతంగా ముగిసింది.

- **భాగస్వామ్యం:** ఈ ప్రోగ్రామ్ను గూగుల్ న్యూస్ ఇనిషియేటివ్ (Google News Initiative) మరియు How India Lives శిక్షణ మద్దతుతో IIMC నిర్వహించింది.
- **పాల్గొన్న సంస్థలు:** దూరదర్శన్, ఆకాశవాణి (All India Radio), ప్రెస్ ఇన్ఫర్మేషన్ బ్యూరో (PIB), పబ్లికేషన్స్ డివిజన్ మరియు ప్రైవేట్ న్యూస్ రూమ్ల ప్రతినిధులు.
- **నేర్పించిన గూగుల్ ఏఐ టూల్స్:** NotebookLM, Gemini, AI Studio, మరియు Pinpoint.
- **కీలక గణాంకాలు:** 23 నగరాలకు చెందిన, 10 కి పైగా భాషలు మాట్లాడే 110 మందికి పైగా నిపుణులు శిక్షణ పొందారు. దీని ద్వారా 170 కి పైగా ఏఐ ప్రాజెక్టులు, 50 కి పైగా వైబ్ కోడింగ్ అప్లికేషన్లను (Vibe coding apps) రూపొందించారు.

పరీక్షల దృక్పథంలో ప్రాముఖ్యత (EXAM-ORIENTED SIGNIFICANCE)

1. ఐ అండ్ బీ (I&B) సెక్రటరీ కీలక వ్యాఖ్యలు:

- మీడియా రంగంలో వేగం మరియు సృజనాత్మకతను పెంచడానికి ఏఐ ఒక సహాయకుడిగా (Assistant) మాత్రమే పని చేస్తుంది, కానీ మానవ తీర్పు (Human judgement), సంపాదకీయ బాధ్యత (Editorial responsibility) మరియు ప్రామాణికతకు ఇది ప్రత్యామ్నాయం (Substitute) కాబోదు.

2. జాతీయ విధానంతో అనుసంధానం:

- ఈ చొరవ ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ జాతీయ పిలుపు అయిన 'Make AI in India' మరియు 'Make AI Work for India' అనే విజన్కు అనుగుణంగా సాగుతుంది.

పరీక్షలలో అడిగే అవకాశం ఉన్న ప్రశ్నల సరళి (Sample Questions for Practice):

1. మే 2026 లో మీడియా మరియు వినోద రంగంలో ఏఐ సామర్థ్యాలను పెంచడానికి ఏ ప్రసిద్ధ సంస్థ 'AIME Academy'ని ప్రారంభించింది? (జవాబు: ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మాస్ కమ్యూనికేషన్ - IIMC)
2. ఇటీవల ఐఐఎంసీ ప్రారంభించిన 'ఏఐ స్కిల్స్ ట్రైనింగ్ ప్రోగ్రామ్' ఏ గ్లోబల్ టెక్నాలజీ సంస్థ యొక్క న్యూస్ ఇనిషియేటివ్ భాగస్వామ్యంతో జరిగింది? (జవాబు: గూగుల్ - Google)
3. భారత ప్రభుత్వ అధికారిక ఏఐ విధాన నినాదాలు ఏమిటి? (జవాబు: 'Make AI in India' మరియు 'Make AI Work for India')

ప్రాంతీయ వర్క్ షాప్ 'నేవా సే సమృద్ధి' (మే 2026)

ముఖ్యాంశాలు (Key Facts):

- **నిర్వహించిన కేంద్ర మంత్రిత్వ శాఖ:** పంచాయతీ రాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ (MoPR).
- **సహకార భాగస్వాములు:** కామన్ సర్వీసెస్ సెంటర్ స్పెషల్ పర్సన్ వెహికల్ (CSC-SPV) మరియు అస్సాం ప్రభుత్వ పంచాయతీ & గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ.
- **వర్కషాప్ థీమ్:** సేవా సే సమృద్ధి: పంచాయతీ నేతృత్వంలో సేవల పంపిణీ (Panchayat-led Service Delivery).
- **అధ్యక్షత వహించిన వారు:** ప్రొఫెసర్ ఎస్. పి. సింగ్ బఘేల్ (కేంద్ర పంచాయతీ రాజ్ శాఖ సహాయ మంత్రి).
- **వేదిక:** గువహాటీ, అస్సాం (మే 29, 2026).
- **పాల్గొన్న రాష్ట్రాలు (7):** అస్సాం (ఆతిథ్య రాష్ట్రం), ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణ, మధ్యప్రదేశ్, ఒడిశా, పంజాబ్ మరియు రాజస్థాన్.

ప్రధాన ఉద్దేశాలు & లక్ష్యాలు (OBJECTIVES & FOCUS AREAS)

- **లక్ష్యం:** గ్రామీణ భారతదేశంలో సేవల పంపిణీని మెరుగుపరచడం మరియు 'ఈజ్ ఆఫ్ లివింగ్' (Ease of Living) ను బలోపేతం చేయడం.
- **విక్షిత భారత్ 2047 విజన్:** కామన్ సర్వీసెస్ సెంటర్లు (CSCs) మరియు గ్రామ పంచాయతీల మధ్య సమన్వయాన్ని (Convergence) పెంచడం ద్వారా డిజిటల్ ప్లాట్ఫారమ్లను స్థానిక పరిపాలనతో అనుసంధానించడం.
- **డేటా ఖచ్చితత్వం:** పీఎం-కిసాన్ (PM-Kisan) వంటి సంక్షేమ పథకాలు అర్హులకు చేరాలంటే ఆధార్, బ్యాంకు ఖాతాలు మరియు భూ రికార్డులలో డేటా ఖచ్చితత్వాన్ని మెరుగుపరచడం అత్యంత కీలకమని ఈ సమావేశంలో నొక్కిచెప్పారు.

అవార్డులు మరియు గుర్తింపులు (FELICITATION & AWARDS)

ఈ వర్కషాప్లో ఉత్తమ ప్రతిభ కనబరిచిన గ్రామ పంచాయతీలు మరియు విలేజ్ లెవల్ ఎంటర్ప్రెన్యూర్స్ (VLEs) ను సత్కరించారు:

1. ఉత్తమ గ్రామ పంచాయతీలు:

- **సువాకతి గ్రామ పంచాయతీ (కేంద్రుర్ కు జిల్లా, ఒడిశా):** నేషనల్ ఇ-గవర్నెన్స్ అవార్డ్స్ 2025 లో 'జూరీ అవార్డు' పొందింది. 'ఒడిశావన్' (OdishaOne) మరియు 'సేవా ఒడిశా' ప్లాట్ఫారమ్ల ద్వారా సేవలను డిజిటలైజ్ చేసినందుకు ఈ గుర్తింపు లభించింది.
- **శివరెడ్డిగూడెం గ్రామ పంచాయతీ (యాదాద్రి భువనగిరి జిల్లా, తెలంగాణ):** నేషనల్ ఇ-గవర్నెన్స్ అవార్డ్స్ 2025 లో అత్యుత్తమ ప్రదర్శన కనబరిచిన పంచాయతీగా పారదర్శక, సాంకేతిక ఆధారిత పరిపాలనకు మోడల్ గా నిలిచింది.

2. ఛాంపియన్ విలేజ్ లెవల్ ఎంటర్ప్రెన్యూర్స్ (VLES):

గ్రామీణ స్థాయిలో డిజిటల్ సేవల పంపిణీకి కృషి చేసినందుకు కిందివారిని సత్కరించారు:

- శ్రీమతి గిరిజా నాథ్ (అస్సాం)
- శ్రీమతి సుమిత్రా దాస్ (ఒడిశా)
- శ్రీ అమన్ దీప్ సింగ్ (పంజాబ్)
- శ్రీమతి సుర్తా దేవి సైనీ (రాజస్థాన్)

రాష్ట్రాల డిజిటల్ సేవా ప్లాట్ఫారమ్లు (STATE SERVICE DELIVERY PLATFORMS)

పీర్ లెర్నింగ్ (Peer Learning) లో భాగంగా వివిధ రాష్ట్రాల ప్రముఖ సేవా పోర్టల్లపై చర్చించారు:

- ఇ-మిత్ర (e-Mitra) - రాజస్థాన్
- ఇ-సేవ (e-Sewa) - పంజాబ్
- లోక్ సేవా గ్యారెంటీ పోర్టల్ - మధ్యప్రదేశ్
- పంచాయతీ సెక్రటేరియట్ - ఆంధ్రప్రదేశ్
- మీసేవ (Mee Seva) - తెలంగాణ
- ఒడిశావన్ (OdishaOne) - ఒడిశా

సాంకేతిక సెషన్లు & ముఖ్యాంశాలు (TECHNICAL SESSIONS)

- నేషనల్ ఇ-గవర్నెన్స్ అవార్డ్స్ కొత్త కేటగిరీ: గ్రామీణ స్టాయిల్ అద్భుత ఆవిష్కరణలను ప్రోత్సహించడానికి 'గ్రామ పంచాయతీ సేవా పంపిణీ ఆవిష్కరణలు' (Gram Panchayat Service Delivery Innovations) అనే కొత్త కేటగిరీని ప్రవేశపెట్టారు.
- భాషిణి (BHASHINI) పోర్టల్: 'లాంగ్వేజ్ యాజ్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్' (Language as Infrastructure) థీమ్తో బహుభాషా డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాల ద్వారా చివరి మైలు వరకు పరిపాలనను సులభతరం చేయడంపై సీఈఓ అమితాబ్ నాగ్ ప్రసంగించారు.

పరీక్షలలో అడిగే అవకాశం ఉన్న ప్రశ్నల సరళి (Sample Questions for Practice):

1. మే 2026 లో పంచాయతీ రాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ 'సేవా సే సమృద్ధి' ప్రాంతీయ వర్క్ షాప్ ను ఎక్కడ నిర్వహించింది? (జవాబు: గువహాటి, అస్సాం)
2. నేషనల్ ఇ-గవర్నెన్స్ అవార్డ్స్ 2025 లో జూరీ అవార్డును గెలుచుకున్న ఒడిశాలోని ఏ గ్రామ పంచాయతీని ఇటీవల సత్కరించారు? (జవాబు: సువాకతి గ్రామ పంచాయతీ, కేందురుర్ జిల్లా)
3. ఇటీవల వార్తల్లో నిలిచిన 'భాషిణి' (BHASHINI) ప్లాట్ ఫారమ్ యొక్క ప్రధాన ఉద్దేశం ఏమిటి? (జవాబు: బహుభాషా డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాల ద్వారా స్థానిక భాషలలో సులభమైన పరిపాలన/సేవలను అందించడం)
4. నేషనల్ ఇ-గవర్నెన్స్ అవార్డ్స్ కింద గ్రామీణ సేవల కోసం కొత్తగా చేర్చబడిన కేటగిరీ ఏది? (జవాబు: గ్రామ పంచాయతీ సేవా పంపిణీ ఆవిష్కరణలు)

భారతదేశ సెమీకండక్టర్ పరిశ్రమ భవిష్యత్తు రోడ్ మ్యాప్ (మే 2026)

ముఖ్యాంశాలు (Key Facts):

- రోడ్ మ్యాప్ పేరు: "భారతదేశ సెమీకండక్టర్ పరిశ్రమ భవిష్యత్తు" (Future of India's Semiconductor Industry).
- విడుదల చేసిన సంస్థ: నీతి ఆయోగ్ (NITI Aayog) కు చెందిన 'ఫ్రంటియర్ టెక్ హబ్' (Frontier Tech Hub).
- ఆవిష్కరించిన వారు: శ్రీమతి నిర్మలా సీతారామన్ (కేంద్ర ఆర్థిక శాఖ మంత్రి) మరియు శ్రీ అశ్వినీ వైష్ణవ్ (కేంద్ర ఐటీ & ఎలక్ట్రానిక్స్ శాఖ మంత్రి).
- రోడ్ మ్యాప్ కాలపరిమితి: 10 సంవత్సరాల సమగ్ర ప్రణాళిక (2026 - 2035).
- లక్ష్యం: 2035 నాటికి భారతదేశంలో USD 120-150 బిలియన్ల విలువైన సెమీకండక్టర్ వాల్యూ చైన్ ను నిర్మించడం.

రోడ్ మ్యాప్ లోని 5 కీలక స్తంభాలు (FIVE PILLARS)

ఈ రోడ్మ్యాప్ను ఐదు పరస్పర అనుసంధాన స్తంభాల ఆధారంగా రూపొందించారు:

1. **R&D మరియు డిజైన్ ఐపి (Pioneering Frontier R&D and Design IP):** 100 కి పైగా అధునాతన సెమీకండక్టర్ డిజైన్ ఐపిలను (IPs) సృష్టించడం.
2. **విధానం మరియు పెట్టుబడి (Policy and Investment):** దీర్ఘకాలిక మూలధనాన్ని (Long-horizon capital) సమీకరించడం.
3. **ఉత్పత్తి (Production):** అధునాతన ప్యాకేజింగ్, OSAT మరియు కాంపౌండ్ సెమీకండక్టర్ల (Compound Semiconductors) ఉత్పత్తిపై ప్రత్యేక దృష్టి పెట్టడం.
4. **మానవ వనరులు (People):** సెమీకండక్టర్ రంగానికి అవసరమైన నైపుణ్యం కలిగిన మానవ వనరుల పిరమిడ్ను తయారు చేయడం.
5. **భాగస్వామ్యాలు (Partnerships):** విశ్వసనీయ దేశాలు మరియు అంతర్జాతీయ పరిశ్రమలతో వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యాన్ని పెంపొందించుకోవడం.

వ్యూహాత్మక ప్రాముఖ్యత (STRATEGIC SIGNIFICANCE)

- **మార్పు (Ecosystem Shift):** ఈ రోడ్మ్యాప్ భారతదేశాన్ని కేవలం చిప్లను వినియోగించే దేశం (Consumer) నుండి గ్లోబల్ సెమీకండక్టర్ వాల్యూ చైన్లో ఒక అనివార్యమైన భాగస్వామిగా (Indispensable Player) మార్చడానికి ఉద్దేశించబడింది.
- **ఇండియా సెమీకండక్టర్ మిషన్ 2.0 (ISM 2.0):** కేంద్ర బడ్జెట్ 2026 లో ప్రకటించిన 'ISM 2.0' ప్రాధాన్యతలకు అనుగుణంగా ఈ రోడ్మ్యాప్ పనిచేస్తుంది. ఇందులో 'చిప్ డిజైన్' (Chip Design) రంగానికి ప్రథమ ప్రాధాన్యత ఇచ్చారు.
- **జాతీయ విజన్:** సాంకేతిక సార్వభౌమాధికారం (Technological Sovereignty) మరియు వ్యూహాత్మక స్వయంప్రతిపత్తిని సాధించడం ద్వారా 'విక్షిత భారత్ 2047' విజన్ను విజయవంతం చేయడం.

నీతి ఆయోగ్ ఫ్రంటియర్ టెక్ హబ్ (NITI FRONTIER TECH HUB)

- ఇది విక్షిత భారత్ కోసం ఏర్పడిన ఒక 'యాక్షన్ ట్యాంక్' (Action Tank).
- **విధులు:** అభివృద్ధి చెందుతున్న సరికొత్త సాంకేతిక మార్పులను (Frontier Technologies) ముందుగానే అంచనా వేసి, దేశ ఆర్థిక వృద్ధి మరియు వ్యూహాత్మక స్థితిస్థాపకతకు అనుగుణంగా భారతదేశాన్ని సన్నద్ధం చేయడం దీని ప్రధాన విధి.

పరీక్షలలో అడిగే అవకాశం ఉన్న ప్రశ్నల సరళి (Sample Questions for Practice):

1. మే 2026 లో "భారతదేశ సెమీకండక్టర్ పరిశ్రమ భవిష్యత్తు" పేరిట 10 ఏళ్ల రోడ్మ్యాప్ను విడుదల చేసిన సంస్థ ఏది? (జవాబు: నీతి ఆయోగ్ - ఫ్రంటియర్ టెక్ హబ్)
2. నీతి ఆయోగ్ కొత్త రోడ్మ్యాప్ ప్రకారం, ఏ సంవత్సరం నాటికి భారతదేశంలో USD 120-150 బిలియన్ల సెమీకండక్టర్ వాల్యూ చైన్ను నిర్మించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు? (జవాబు: 2035 నాటికి)
3. ఇటీవల కేంద్ర బడ్జెట్ 2026 లో ప్రకటించిన 'ఇండియా సెమీకండక్టర్ మిషన్ 2.0' (ISM 2.0) లో దేశానికి ప్రథమ ప్రాధాన్యత (Number One Priority) ఇచ్చారు? (జవాబు: సెమీకండక్టర్ డిజైన్ - Chip Design)
4. సెమీకండక్టర్ రోడ్మ్యాప్ ప్రకారం, భారతదేశం కింది ఏ అధునాతన విభాగాలలో ప్రపంచస్థాయి స్థానాన్ని సంపాదించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది? (జవాబు: అడ్వాన్స్డ్ ప్యాకేజింగ్, కాంపౌండ్ సెమీకండక్టర్స్ మరియు AI-నేటివ్ చిప్ డిజైన్)